

MESTNA OBČINA CELJE
KOMISIJA MLADI ZA CELJE

Seksizem v medijih in vsakdanjem življenju

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORICA:

Eva Pusovnik

MENTORICA:

Valerija Zorko, prof.

Celje, marec 2018

Gimnazija Celje - Center

Gimnazija

Seksizem v medijih in vsakdanjem življenju

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORICA:

Eva Pusovnik, 3.c

MENTORICA:

Valerija Zorko, prof.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2018

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem dijakom, ki so si vzeli čas za reševanje anketnega vprašalnika in mi tako pomagali pri izdelavi raziskovalne naloge, ter mentorici, prof. Valeriji Zorko, za vodenje med raziskovanjem. Hvala tudi ravnatelju Gimnazije Celje - Center, prof. Gregorju Deleji, ki mi je omogočil raziskovanje.

Kazalo

ZAHVALA.....	1
POVZETEK	1
1 UVOD	2
1.1 Hipoteze	2
1.2 Raziskovalne metode.....	2
2 TEORETIČNI DEL.....	4
2.1 Definicija pojma seksizem	4
2.1.1 Prikriti seksizem.....	5
2.1.2 Subtilni seksizem	5
2.1.3 Odkriti seksizem	5
2.2 Seksizem v medijih	6
2.3 Seksizem v vsakdanjem življenju	8
3 Izboljšanje stanja na področju seksizma	10
4 RAZISKOVALNI DEL	11
4.1 Predstavitev ankete.....	11
4.2 Rezultati ankete.....	11
5 RAZPRAVA	21
6 ZAKLJUČEK	22
7 Viri in literatura	23
8 Anketni vprašalnik	24

Kazalo slik:

Slika 1: Različno dojetanje enakih zmožnosti glede na spol	7
Slika 2: Vloga v gospodinjstvu	9
Slika 3: Ženske so kuharice.....	11
Slika 4: Seksizem na delovnih mestih.....	12

Kazalo tabel:

Tabela 1: Spol anketirancev	14
Tabela 2: Starost anketirancev.....	15
Tabela 3: Poznavanje pojma seksizem	16
Tabela 4: Soočenje s seksizmom	17
Tabela 5: Problematika seksizma	18
Tabela 6: Pogostost seksizma v medijih	19
Tabela 7: Pogostost seksizma v vsakdanjem življenju	21
Tabela 8: Znanje o seksizmu	23

Kazalo grafov:

Graf 1: Spol anketirancev	14
Graf 2: Starost anketirancev.....	15
Graf 3: Poznavanje pojma seksizem.....	16
Graf 4: Soočenje s seksizmom.....	17
Graf 5: Problematika seksizma	18
Graf 6: Pogostost seksizma v medijih.....	19
Graf 7: Pogostost seksizma v vsakdanjem življenju	21
Graf 8: Znanje o seksizmu	23

POVZETEK

Ljudje opombo, da gre za seksizem, najraje preslišimo ali pa hitro zaključimo pogovor, zato dejstva, da je seksizem tabu tema, ne moremo zanikati. Seksizem je eden največjih problemov današnjega sveta in na žalost tudi ena tistih tem, o katerih ljudje molčimo.

Seksizem je velik problem v današnji družbi, če se tega zavedamo ali ne, zato sem želela dijake spodbuditi, da postanejo pozorni nanj.

S to raziskovalno nalogo sem želela sama izvesti več o seksizmu ter z anketnim vprašalnikom preveriti, ali gimnazijci vedo, kaj je seksizem, kako problematičen in pogost se jim zdi ter ali bi o njem v šoli želeli izvesti kaj več.

Ključne besede: seksizem, mediji, spol.

1 UVOD

Ob besedi seksizem največkrat pomislimo, da gre za nekaj v zvezi s seksom, spolnostjo. V preteklosti je bila ta tema tabu ali celo prepovedana, zato ljudje hitro pokažemo zanimanje zanjo.

Danes obstaja veliko število definicij seksizma in težko določimo »tisto pravo«. Nekje v 90 letih 20. stoletja se je uveljavilo, da seksizem označuje najrazličnejše oblike gospodovanja enega spola nad drugim. Kljub temu da o seksizmu ljudje premalo vemo, smo z njim bolje seznanjeni, kot so bili v preteklosti.

Moji cilji so bili: ugotoviti, ali gimnazijci vedo, kaj seksizem je, kako pogosto ter kje se pojavlja, kako problematičen se jim zdi in ali so se sami že srečali z njim.

1.1 Hipoteze

Hipoteza 1: Večina dijakov ne ve dovolj o seksizmu.

Hipoteza 2: Dijakom se seksizem ne zdi problematičen.

Hipoteza 3: S seksizmom so se dijaki že sami srečali.

Hipoteza 4: Dijaki menijo, da se seksizem v medijih pogosto pojavlja.

1.2 Raziskovalne metode

ANALIZA VIROV: Najprej sem poiskala in preučila spletne vire. Kasneje sem si v Osrednji knjižnici Celje izposodila gradivo, ki ustreza temi raziskovalne naloge. Med pisanjem sem se oprla le na slednje, saj je takšno gradivo zanesljivejše kot spletni viri.

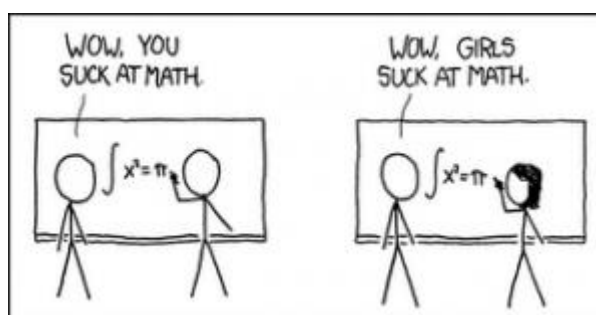
ANKETA: S pomočjo spletne aplikacije 1KA sem sestavila anketni vprašalnik, ki so ga reševali dijaki vseh treh programov Gimnazije Celje - Center. Anketo je rešilo 292 dijakov od prvega do četrtega letnika, kar je pripomoglo k raznolikosti odgovorov. Odločila sem se za anketo, ki je bila anonimna. Menim, da sem tako dobila pristne odgovore.

Sledile so analiza, statistična obdelava ter interpretacija pridobljenih podatkov; pri tem so mi bili v pomoč programi Microsoft Word 2013, Microsoft Excel 2013 in Microsoft Power Point 2013.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Definicija pojma seksizem

Seksizem je oznaka za celoto prepričanj, stališč, vzorcev dejanj in praktičnih vsakdanjih delovanj, ki temeljijo na strogem ločevanju dejavnosti po spolu ter podeljujejo posameznikom posebne neenake lastnosti glede na spol (Jogan 1992: 1141–1142). To je samo ena izmed mnogih definicij seksizma, saj ne obstaja definicija, s katero bi se strinjali vsi strokovnjaki. V veliki večini pa seksizem poznamo kot diskriminacijo glede na spol osebe.



Slika 1: Različno dojetje enakih zmožnosti glede na spol¹

(Matematika ti ne gre. Ženskam matematika ne gre.)²

V raziskovalni nalogi bom predstavila tri vrste seksizma: odkritega, subtilnega in prikrita. Tako kot pri definiciji seksizma si tudi tukaj strokovnjaki, avtorji niso enotni o tem, koliko vrst poznamo; nekateri trdijo dve, drugi tri. Oprla sem se na avtorico Nijole V. Benokraitis in njeni knjigi *Modern sexism: blatant, subtle and cover discrimination* ter *Subtle sexism: current practice and prospects for change*, ki prepoznava tri tipe seksizma. V Sloveniji namreč strokovnjaki skorajda ne govorijo o prikritem seksizmu, večina jih prepoznava samo odkritega in subtilnega.

¹ <https://www.kulturnicenterq.org/wp-content/uploads/2011/05/sexism-5-300x154.png>

² Lasten prevod.

2.1.1 Prikriti seksizem

Prikriti seksizem naj bi bila najmanj pogosta oblika seksizma, problem pa se pojavi, ker ga je težko dokazati, saj se ga žrtve same ne zavedajo. Gre za besede, dejanja, ki so storjena z namenom, da ženskam ne uspe doseči, kar so si zamislile.

Pri strategiji obvladovanja in nadzorovanja gre za nenapisana pravila in prakse pri omejevanju spola za vstop na določeno delovno mesto. Določen položaj je rezerviran samo za nekatere skupine, druge (ženske, manjšine) pa so izključene. Pri obvladovanju in nadziranju pa nenapisana politika narekuje, da se ženske ne morejo zaposliti v netradicionalnih poklicih. Poznamo t. i. »gatekeeperje« – vratarje moškega spola, ki odločajo o tem, kdo je kvalificiran za določeno delovno mesto in kdo ni. Pri tem vratarji največkrat izključijo ženske (Benokraitis in Feagin, 1995: 123–132).

2.1.2 Subtilni seksizem

Subtilno neenako obravnavanje žensk se težko izmeri in definira, vendar zato ni nujno, da je tudi manj škodljivo. (Benokraitis in Feagin, 1995: 82)

Ta oblika seksizma je v današnjih časih zelo razširjena, ker je velikokrat sprejeta v družbi in se je ljudje sploh ne zavedamo. Kaže se kot spodbujanje žensk, da si naj pridobijo izobrazbo za poklice, »primerne« zanje, pa tudi v odnosu do žensk, ko moški rečejo, da ženske nečesa ne zmorejo same. Če bi se ljudje zavedali, da je to seksizem in bi storili kaj proti temu, bi bilo veliko bolje, saj je najverjetneje vsaka ženska že bila žrtev te vrste seksizma.

2.1.3 Odkriti seksizem

Odkriti seksizem je najbolj »absurda« vrsta seksizma, saj se je vsi dobro zavedamo. Večkrat kot danes je bil odkriti seksizem viden v preteklosti, ampak to ne pomeni, da se danes z njim ne srečujemo. V preteklosti te oblike sploh niso

dojemali kot seksizem, saj je bilo nekaj čisto normalnega, da je ženskam položaj v religiji, znanosti, zakonodaji točno določen. V tem času je bila hierarhija tista, ki je omogočala takšno razliko med spoloma.

Danes je ta vrsta seksizma vidna na vsakem koraku; začetek tega je že v vsakem domu, kjer imata ženska in moški določene družbene vloge. Pogosto se dogaja, da ima moški v družini denar in sprejema odločitve o tem, kako in zakaj se bo porabil.

Odkriti seksizem vključuje tudi spolno nadlegovanje, seksistični jezik in šale, fizično nasilje (posilstvo) in druge oblike jasnega neenakega obravnavanja v politiki, religiji, izobraževanju in zakonih. (Benokraitis, 1997: 7–10).

Neverjetno se mi zdi dejstvo, kako pogosto se srečujemo s seksizmom in kako malo naredimo za to, da bi ga bilo manj. Ženske se dnevno srečujemo s šalami na naš račun, s tako imenovanim »cat callingom«, ki vključuje moške žvižge, vzklike za ženskami. Na tem področju bi se morale nujno zgoditi spremembe, ki bi te pojave postopoma odpravile.



Slika 2: Vloga v gospodinjstvu ³

2.2 Seksizem v medijih

V primeru spolov nam mediji kažejo modele, primere tega, kaj pomeni biti moški ali ženska. Skozi prikaze žensk, moških in razmerij mediji predstavljajo ideale tega, kar naj bi bilo željeno, privlačno pri moških in ženskah. Predvsem masovni

³ <http://www.mirovni-institut.si/wp-content/uploads/2015/04/seksizm.png>

mediji imajo zmožnost usmeriti pozornost občinstva na specifične tematike, dogodke, ljudi, medtem ko se druge izpusti, s čimer ustvarjajo pri občinstvu mnenje o tem, kaj je pomembno. Mediji konsistentno predstavljajo ženske in manjšine v manjšem številu glede na njihovo prisotnost v družbi, moški torej konstantno številčno prekašajo ženske. Raziskava izvedena leta 2006 je tako na primer pokazala, da je v ZDA 78 % ljudi, omenjenih na televiziji, 83 % omenjenih v radijskih oddajah in 79 % omenjenih v časopisih moških. Približno 70 % glavnih oseb v najuspešnejših filmih je moških. (<https://sl.wikipedia.org/wiki/Seksizem>)

Večinoma so moški na televiziji predstavljeni kot samostojni, močni in agresivni. Televizijski programi za vse starosti neproporcionalno predstavljajo moške (predvsem belce, heteroseksualce) kot resne, samozavestne, kompetentne in močne. Ženske pa so predstavljene kot zelo čustvene, nakupujejo, se urejajo, kuhajo in pospravljajo, medtem ko moški delajo, gradijo, se borijo in razmišljajo. Najbolj tradicionalen stereotip je stereotip ženske kot spolnega objekta, ki v medijih še vedno prevladuje. Ko ženske govorijo na televizijskih ekranih, njihov izgled pogosto prevlada nad tem, o čemer govorijo. To se kaže v več primerih; eden izmed neprimernih odzivov v slovenskem okolju je izjava stranke SDS (Twitter) ob nastopu Alenke Bratušek kot predsednice vlade: "Trajanje Bratuškove kot PV bo premo sorazmerno dolžini njenega krila." (<https://www.dnevnik.si/1042677586>)

Ena od študij v preteklosti je opozorila, da kažejo tisti, ki pogosto gledajo takšne videe, večje tveganje za razvoj dvojnih standardov na področju spolnosti. (Moški z več partnerkami je 'mačo', ženska z več partnerji pa 'cipa'.)



Slika 3: Ženske so kuharice ⁴

(Kuhar naredi vse razen skuha, za kuhanje ima ženo.)⁵

2.3 Seksizem v vsakdanjem življenju

O seksizmu v vsakdanjem življenju bi lahko bilo napisanih veliko več knjig, kot jih je. Seksizem se med nami pojavlja vsakodnevno, a proti njemu se bori le malo ljudi. Ena najpogostejših oblik seksizma je »cat calling«. S tem izrazom je poimenovano žvižganje, klici moških za ženskami, največkrat na ulicah mest vsem na očeh. Takšen seksizem je med nami tako razširjen, da smo se večinoma z njim že sprijaznili, kar se mi zdi neverjetno. Deklice so od malega naučene, da naj ignorirajo opazke, komentarje, žvižge mimoidočih moških in se jih če se le da izognejo. Velikokrat sem že sama slišala besede, da je to kompliment in naj bodo ženske vesele, da so pohvaljene. Razmisliti bi morali o tem, kako je nezaželena opazka lahko kompliment.

Na to temo je bilo veliko raziskav, vendar se največkrat stvari ustavijo samo pri raziskavah, stremjenja k izboljšanju stanja je malo.

⁴ <http://www.mirovni-institut.si/wp-content/uploads/2015/04/seksizm.png>

⁵ Lasten prevod.

Seksizem v vsakdanjem življenju pa je tudi naslov knjige Mace Jogan. Avtorica je v njej analizirala tisk v Sloveniji, ki je izhajal po drugi polovici 19. stoletja in vse do konca 20. stoletja.

V petem poglavju knjige sta obravnavani spolnost in sodobnejša senzibilnost za spolno nadlegovanje. Spolnost je bila kot javno vprašanje zastavljena v Sloveniji, ko se je odločalo o tem, ali bo v Ustavi Republike Slovenije zapisana pravica do svobodnega odločanja o rojstvu otrok ali ne. Hkrati pa je spolno nadlegovanje še precej neraziskano področje, saj se mu je v preteklosti namenjalo še manj pozornosti kot danes. Kljub temu pa je avtorica uspela zbrati tudi nekaj empiričnih podatkov, predvsem se posveča področju spolnega nadlegovanja na delovnem mestu.

Ugotovljeno je bilo, da je izmed anketiranih 6,9 % žensk doživelo »slučajne« telesne dotike na delovnem mestu enkrat, 26,6 % večkrat in 66,5 % nikoli. Tu se problematika izredno kaže, saj je več kot tretjina anketirank doživela eno od oblik seksizma. Vedeti pa moramo, da je tega veliko več kot se zavedamo, saj je pogosto pogojeno s tem, da žrtve o tem raje ne spregovorijo in se poskušajo le izogniti, saj bi v nasprotnem primeru lahko imele drugačne težave, med njimi je tudi izguba zaposlitve. (Jogan, 2001: 174)



Slika 4: Seksizem na delovnih mestih ⁶

(Oprostite, žal niste pravi moški za delovno mesto.)⁷

⁶ <http://sites.psu.edu/siowfa15/wp-content/uploads/sites/29639/2015/11/image.jpg>

⁷ Lasten prevod.

3 Izboljšanje stanja na področju seksizma

Za izboljšanje stanja in pojavljanje seksizma v čim manjši meri lahko največ naredimo sami. Prvi korak na tej poti je že samo zavedanje, da seksizem obstaja, je med nami, saj si večina ljudi zakriva oči pred resnico. Zelo koristno bi bilo, če bi se že v šolah več govorilo o tej problematiki, saj se bo v nasprotnem primeru stanje najverjetneje samo poslabšalo. Veliko naredimo s tem, da npr. ob seksističnem komentarju človeka na lep način opozorimo; ljudje se namreč največkrat niti ne zavedajo, da so seksistični.

4 RAZISKOVALNI DEL

4.1 Predstavitev ankete

Anketo sem izvedla med dijaki Gimnazije Celje - Center, zastavljenih je bilo 10 vprašanj. Nekatera vprašanja so se navezovala na prejšnja, zato jih niso rešili vsi anketirani. Klikov na anketni vprašalnik je bilo 507, v celoti pa ga je izpolnilo 295 dijakov. Sklepam lahko, da je nepoznavanje te teme še večje, kot se je izkazalo.

4.2 Rezultati ankete

Tabela 1: Spol anketirancev

Spol	Frekvenca	Odstotek
Moški	39	13 %
Ženska	256	87 %

Graf 1: Spol anketirancev

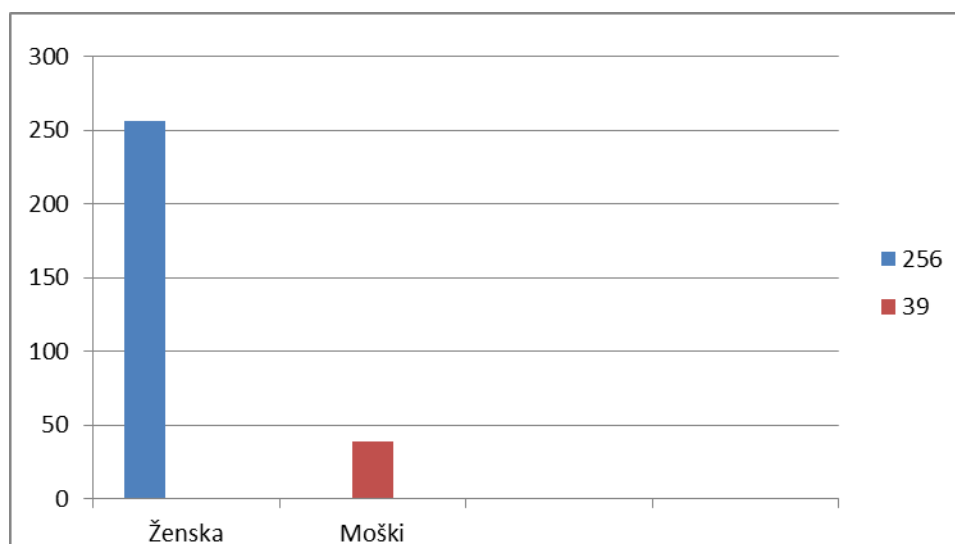


Tabela 2: Starost anketirancev

Letnik	Frekvenca	Odstotek
1.	96	33 %
2.	57	19 %
3.	89	30 %
4.	53	18 %

Graf 2: Starost anketirancev

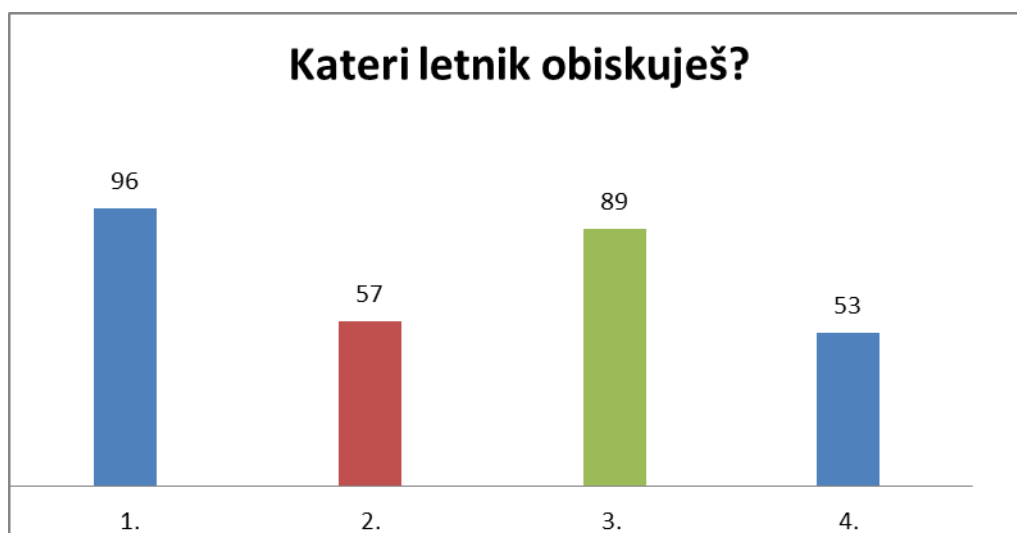


Tabela 3: Poznavanje pojma seksizem

Si že slišal/-a za seksizem?	Frekvenca	Odstotek
Da.	201	68
Ne.	94	32

Graf 3: Poznavanje pojma seksizem

Kar dve tretjini dijakov sta že slišali za seksizem, tretjina pa ne. Ta podatek nam pojasni, da pojem seksizem pozna veliko ljudi ali so vsaj že slišali zanj, vendar bomo v naslednjih vprašanjih ugotovili, ali dejansko poznajo definicijo pojma.

Tabela 4: Soočenje s seksizmom

Ste se sami s seksizmom že srečali ?	Frekvenca	Odstotek
Da.	109	50 %
Ne.	109	50 %

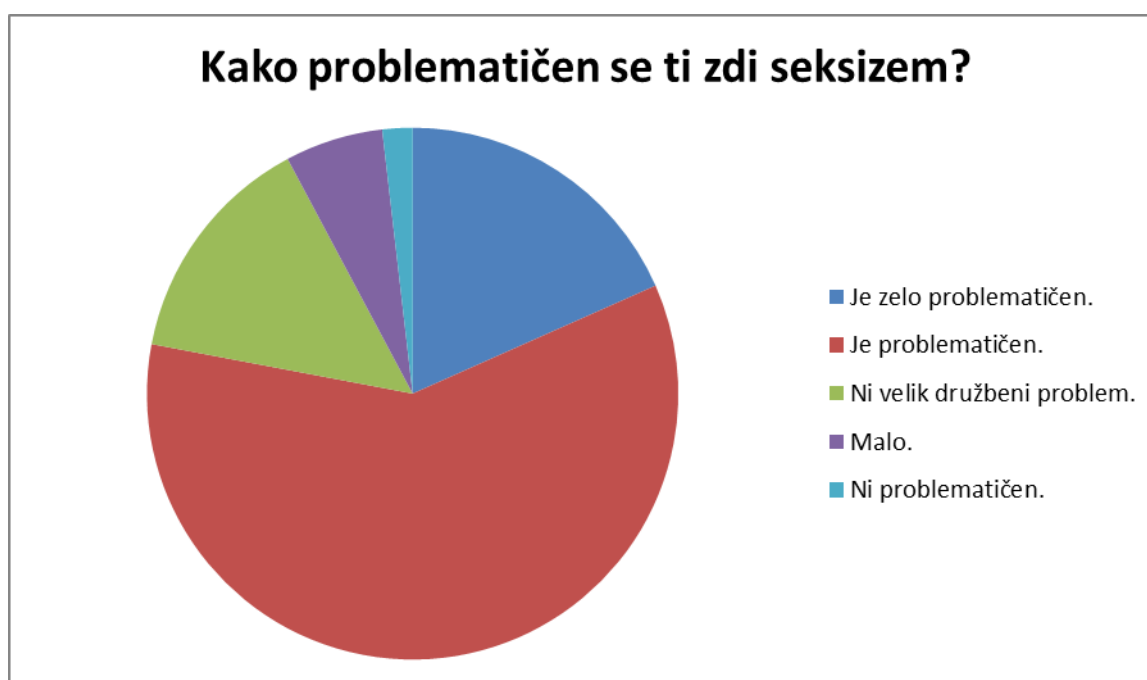
Graf 4: Soočenje s seksizmom



50 % anketirancev je odgovorilo, da so se s seksizmom sami že srečali, prav tako 50 % pa jih meni, da ne. Glede na znano dejstvo, da se seksizem pojavlja vsakodnevno in da se z njim velika večina ljudi sreča že v otroštvu, sklepamo, da dijaki ne vedo, kaj vse seksizem je. To samo potrjuje ugotavljanja strokovnjakov, da se ljudje ne zavedajo, kako pogost družbeni pojav je.

Tabela 5: Problematika seksizma

Kako problematičen se ti zdi seksizem?	Frekvenca	Odstotek
Je zelo problematičen.	40	18 %
Je problematičen.	130	60 %
Ni velik družbeni problem.	31	14 %
Malo.	13	6 %
Ni problematičen.	4	2 %

Graf 5: Problematika seksizma

Največ dijakov (kar 60 %) je seksizem prepoznalo kot problematičen pojav, 18 % dijakov pa se zdi zelo problematičen. Podatek lahko razumemo tako, da se dijaki zavedajo, kako pogost pojav je in da bi bilo dobro, da se naredi čim več, da bi se njegovo pojavljanje v družbi odpravilo ali vsaj zmanjšalo. Kar 22 % dijakov pa meni, da ne predstavlja velikega družbenega problema, je malo ali sploh ni problematičen.

Tabela 6: Pogostost seksizma v medijih

Kako pogosto se seksizem pojavlja v medijih?	Frekvenca	Odstotek
Se preveč pojavlja.	21	10 %
Se pogosto pojavlja.	70	32 %
Se včasih pojavlja.	77	35 %
Se redko pojavlja.	32	15 %
Se ne pojavlja.	18	8 %

Graf 6: Pogostost seksizma v medijih

Na vprašanje, ali se jim zdi, da se seksizem pojavlja v medijih in kako se kaže, so bili odgovori zelo različni. Nanj je odgovorilo 90 dijakov, kar opozarja na to, da seksizma v medijih ne prepoznavajo vsi dijaki. V nadaljevanju je citiranih nekaj najdaljših odgovorov:

- »Mnogokrat so ženske v medijih pretirano seksualizirane, pretirano se poudarja zunanji videz ženske. Mnogokrat so ženske predstavljene za ugodje

moškim, v reklamah, ki se navezujejo na gospodinjstvo, vedno nastopajo ženske, tudi pri reklamah za igrače se kaže seksizem.«

- »Mediji nam kažejo `perfektni` ljudi, modele in slavne osebe. Kažejo nam neke standarde, kakšni naj bi bili. Moški so reprezentativni veliko bolj kot ženske, njihovo obnašanje je agresivnejše in bolj avtoritativno, zato njihova beseda velja več. Predstavljeni so kot dominantni, idealni, samostojni in delavni, a nesposobni pri opravljanju domačih opravil. Te naloge padejo na pleča žensk, ki naj bi kuhale, čistile, skrbele za otroke.«
- »Revije za moške govorijo o tem, kako naj bodo moški vplivni, močni, medtem ko se zenske revije osredotočajo na zunanji izgled in preveč poudarjajo nesamostojno življenje. Npr. članki o tem, kako dobiti fanta, kako ga preboleti, v moških revijah takšnih člankov ni, ker poudarjajo samostojnost. Če je moški samski, je to v redu, če pa je samska ženska, je to grozno.«
- »Najbolj znani so mi intervjuji na filmskih premierah, kjer postavljajo igralkam seksistična vprašanja. (Kako si se spravila v formo? Čigava so ta oblačila, ki jih nosiš?)«

Tabela 7: Pogostost seksizma v vsakdanjem življenju

Kako pogosto se seksizem pojavlja v vsakdanjem življenju?	Frekvenca	Odstotek
Se preveč pojavlja.	19	9 %
Se pogosto pojavlja.	78	36 %
Se včasih pojavlja.	77	35 %
Se redko pojavlja.	32	15 %
Se ne pojavlja.	12	6 %

Graf 7: Pogostost seksizma v vsakdanjem življenju

Na vprašanje ali se vam zdi, da se seksizem pojavlja v vsakdanjem življenju in kako se to kaže, je odgovorilo 92 dijakov. V veliki večini so seksizem prepoznali kot vsakodnevne komentarje, ki nakazujejo, da so ženske manj sposobne. V nadaljevanju je citiranih nekaj najdaljših odgovorov:

- »Od ženske se pričakuje, da kuha, pomiva, pospravlja, ... v glavnem, da skrbi za gospodinjstvo. Težko ji verjamejo, če jo zanimajo "fantovske" stvari in se mora ostalim dokazovati, da o tej temi dovolj ve. Ko moški

kaj skuhamo, je to nekaj posebnega, ženskam pa mora biti to samoumevno.«

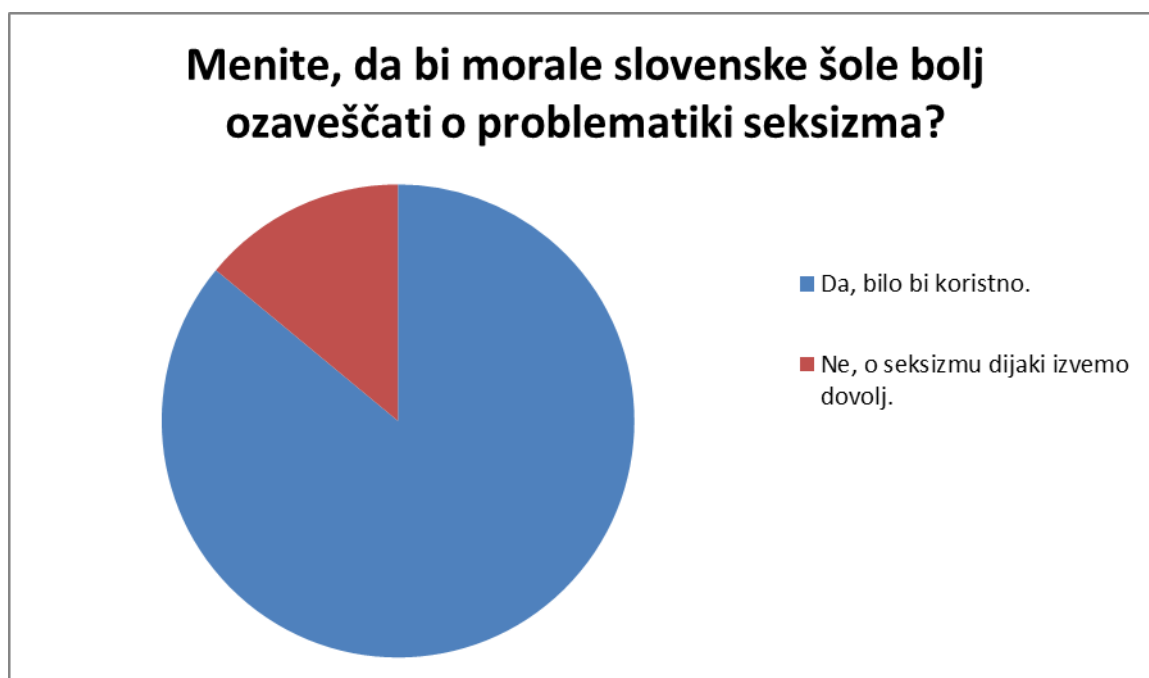
- »Mediji, oglaševanje, splet ... prikazujejo družine – po navadi to pomeni očeta, ki dela, in mater, ki ostane doma in skrbi za otroke. Na delovnem mestu lahko diskriminirajo po spolu, razen če se ženska postavi zase in mogoče povzdigne glas. A pojavi se dvom, ker smo ženske biološko programirane, da rajši iščemo kompromise, preden se podamo v kaj takšnega, a to ne velja za vse (ne za ženske ne za moške). Ženske vidimo kot manj sposobne, celo kot spolni objekt.«
- »Kaže se dejansko vsepovsod, tako v šoli kot v službi. Odvisno od tvojega položaja na delovnem mestu. Kot moški si zmožen težjega fizičnega dela, ženska je elegantnejša. Če si ženska, se moraš obnašati po nekaterih merilih, saj če se ne, potem nisi ravno `dama`.«

Pri zadnjem vprašanju me je zanimalo, ali dijaki menijo, da bi se moralo v šolah bolj ozaveščati o tej problematiki. Kar 86 % dijakov je na to vprašanje odgovorilo pritrdilno, zato lahko upamo, da se bo v prihodnosti to začelo izvajati.

Tabela 8: Poznavanje problema seksizma

Menite, da bi morali v slovenskih šolah bolj ozaveščati o problematiki seksizma?	Frekvenca	Odstotek
Da, bilo bi koristno.	188	86 %
Ne, o seksizmu dijaki izvemo dovolj.	30	14 %

Graf 8: Poznavanje problema seksizma



5 RAZPRAVA

HIPOTEZA 1: Večina dijakov ne ve dovolj o seksizmu. To hipotezo lahko povežemo z več vprašanji, saj je skoraj v vseh odgovorih »skrit« tudi odgovor na to vprašanje. Pri zadnjem vprašanju vidimo, da večina dijakov meni, da bi morali učitelji v slovenskih šolah učence in dijače bolj ozaveščati o problematiki seksizma. Sklepamo lahko, da sami o njem ne vedo dovolj. **Hipotezo potrdimo.**

HIPOTEZA 2: Dijakom se seksizem ne zdi problematičen. Hipoteza se nanaša na 5. vprašanje; izhodišče je bilo, da so dijaki na seksizem navajeni oziroma ga sprejemajo kot nekaj normalnega in zato neproblematičnega. Kar 78 % dijakov je odgovorilo, da se jim zdi problematičen oz. zelo problematičen, zato **lahko hipotezo ovržemo.**

HIPOTEZA 3: S seksizmom so se dijaki že sami srečali. Na 4. vprašanje je polovica anketirancev odgovorila pritrdilno in polovica nikalno, zato lahko **hipotezo potrdimo le delno.**

HIPOTEZA 4: Dijaki menijo, da se seksizem v medijih pogosto pojavlja. Hipoteza se nanaša na 6. vprašanje. Le 42 % dijakov odgovorilo, da se pojavlja preveč oz. pogosto; več kot polovica dijakov torej meni, da se pojavlja včasih oz. ne tako pogosto, zato **hipotezo ovržemo.**

6 ZAKLJUČEK

Seksizem je oznaka za celoto prepričanj, stališč, vzorcev dejanj in praktičnih vsakdanjih delovanj, ki temeljijo na strogem ločevanju dejavnosti po spolu ter podeljujejo posameznikom posebne neenake lastnosti glede na spol (Jogan 1992: 1141–1142).

Seksizem je tema, o kateri povprečen človek ne ve dovolj. Zanj v veliki večini ni zanimanja; vzrok je v tem, da se ljudje ne zavedamo, kako pogost je. Srečamo ga na vsakem koraku, če se tega zavedamo ali ne. Najbrž pa vse le ni tako črno-belo, kot nam prikazujejo strokovnjaki. Kjer se seksizem pojavlja v takšni obliki, da se ga ne zavedamo, ga najverjetneje ne bomo nikoli izkoreninili. Zato bi bilo najbolje, da se proti njemu borimo tam, kjer je zelo očiten, npr. v medijskem svetu. Seksizem v medijih je najbolj opazen, spremljamo ga vsak dan in ga vseeno dopuščamo. To dopuščanje pa se stopnjuje do te mere, da bi v prihodnosti takšen seksizem lahko postal normalen pojav.

Vseeno pa gredo stvari v pravo smer. Vse več strokovnjakov se ukvarja s seksizmom, na voljo so nam številne knjige, zato je čas, da se ljudje podučimo o njem. Eden izmed ciljev raziskovalne naloge je bil, da bi dijake spodbudili k razmišljanju, jim vzbudili željo, da o seksizmu izvedo kaj več in ta cilj je bil glede na odgovore dijakov dosežen.

Med nastajanjem raziskovalne naloge me je presenetilo, da se polovici anketirancev zdi, da se s seksizmom še niso srečali. Vemo, da se s seksizmom srečujemo že v našem domu, družini, kjer so npr. določene naloge, ki jih opravljajo ženske, in druge, ki jih opravljajo moški. To samo potrjuje podatek, s katerim sem se srečala v vsaki literaturi, da se ljudje ne zavedajo, kako pogost je seksizem in kje vse se z njim srečujemo. Podatek, da približno tretjina dijakov meni, da bi morali v šoli otroke in dijake bolj informirati o tej tematiki, je presenetljiv. Obstaja torej možnost, da pride tudi na tem področju do sprememb, saj bi imele velik vpliv na to, kako se bomo s seksizmom spopadali v prihodnosti.

7 Viri in literatura

Benokraitis V., Nijole in Feagin R., Joe (1995): Modern sexism: blatant, subtle, and covert discrimination. Prentice Hall, Englewood Cliffs, New Jersey.

Benokraitis: Subtle sexism: Current practice and prospect for change. Sage publications, Thousand Oaks, London, New Delhi.

Jogan, Maca (2001): Seksizem v vsakdanjem življenju. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana. ISBN 961 – 235 – 066 – 3

Seksizem (online). 2017. Wikipedia, the free encyclopedia. (Citirano 22. feb. 2018; 16:50). Dostopno na spletnem naslovu: < <https://sl.wikipedia.org/wiki/Seksizem>>.

Seksizem in rasizem v glasbenih videih delata škodo tudi v resničnem življenju (online). 2014. Dnevnik. (Citirano 26. feb. 2018; 11.25). Dostopno na spletnem naslovu: < <https://www.dnevnik.si/1042677586>>.

8 Anketni vprašalnik

Sem Eva Pusovnik, dijakinja 3.c-razreda Gimnazije Celje - Center in pišem raziskovalno nalogo na temo seksizma. Vljudo vas prosim, da si vzamete nekaj minut časa in odgovorite na kratko anketo. Za odgovore se vam že vnaprej zahvaljujem.

Spol:

- ☐ Moški
- ☐ Ženski

Obiskujem:

- ☐ 1.letnik
- ☐ 2.letnik
- ☐ 3.letnik
- ☐ 4.letnik

Si že slišal/a za pojem seksizem?

- ☐ Da.
- ☐ Ne.

Če si na prejšnje vprašanje odgovoril z da, pojasni kaj je to seksizem.

Se ti zdi da o seksizmu veš dovolj?

- ☐ Da.
- ☐ Ne.

Kako problematičen se ti zdi seksizem?

- ☐ Ni problematičen.
- ☐ Malo.
- ☐ Ni velik družbeni problem.
- ☐ Je problematičen.

- ☐ Je zelo problematičen.

Si se s seksizmom srečal že sam?

- ☐ Da.
- ☐ Ne.

Kako pogosto se seksizem pojavlja v medijih?

- ☐ Se ne pojavlja.
- ☐ Se redko pojavlja.
- ☐ Se včasih pojavlja.
- ☐ Se pogosto pojavlja.
- ☐ Se preveč pojavlja.

Če se ti zdi da se seksizem pojavlja v medijih, pojasni kako se to kaže.

Kako pogosto se seksizem pojavlja v vsakdanjem življenju?

- ☐ Se ne pojavlja.
- ☐ Se redko pojavlja.
- ☐ Se včasih pojavlja.
- ☐ Se pogosto pojavlja.
- ☐ Se preveč pojavlja

Če se ti zdi da se seksizem pojavlja v vsakdanjem življenju, pojasni kako se to kaže.

Meniš, da bi morali v slovenskih šolah bolj ozaveščati o problematiki seksizma?

- ☐ Da, bilo bi koristno.
- ☐ Ne, o seksizmu dijaki izvemo dovolj.

IZJAVA

Mentorica Valerija Zorko, v skladu z 2. in 17. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje, zagotavljam/mo, da je v raziskovalni nalogi z naslovom Seksizem v medijih in vsakdanjem življenju, katere avtorica je Eva Pusovnik:

- besedilo v tiskani in elektronski obliki istovetno,
- pri raziskovanju uporabljeno gradivo navedeno v seznamu uporabljene literature,
- da je za objavo fotografij v nalogi pridobljeno avtoričino) dovoljenje in je hranjeno v šolskem arhivu,
- da sme Osrednja knjižnica Celje objaviti raziskovalno nalogo v polnem besedilu na knjižničnih portalih z navedbo, da je raziskovalna naloga nastala v okviru projekta Mladi za Celje,
- da je raziskovalno nalogo dovoljeno uporabiti za izobraževalne in raziskovalne namene s povzemanjem misli, idej, konceptov oziroma besedil iz naloge ob upoštevanju avtorstva in korektnem citiranju,
- da smo seznanjeni z razpisni pogoji projekta Mladi za Celje

Celje, 4.3.2018

žig šole

Podpis mentorice:

Valerija Zorko, prof.

Podpis odgovorne osebe:

Gregor Deleja, prof.